

Regio Deal Noordelijk Flevoland

9 juli 2019

Wijzigingen na akkoord met FIN over ARK

Partijen

1. de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, mevrouw Carola Schouten, hierna te noemen: LNV;
2. de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mevrouw K.H. Ollongren, hierna te noemen: BZK;
3. de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, mevrouw C. van Nieuwenhuizen, hierna te noemen: IenW;
4. de Minister van Justitie en Veiligheid, de heer F.B.J. Grapperhaus, hierna te noemen: J&V;
5. de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de heer R.W. Knops, hierna te noemen: BZK;
6. de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat, mevrouw mr. dr. M.C.G. Keizer, hierna te noemen: EZK;

Partijen genoemd onder 1 tot en met 6 ieder handelend in hun hoedanigheid van bestuursorgaan en hierna samen te noemen: het Rijk;

7. Gedeputeerde Staten van de provincie Flevoland, namens deze de heer L. Verbeek [commissaris van de Koning], hierna te noemen: provincie Flevoland;
8. het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Urk, namens deze de heer P.C. van Maaren [burgemeester], hierna te noemen: gemeente Urk
9. het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noordoostpolder, namens deze de heer H.K. Bouman [burgemeester], hierna te noemen: gemeente Noordoostpolder.

Partij genoemd onder 7 tot en met 9 hierna te noemen: Regio;

Alle partijen hierna allen tezamen te noemen: Partijen.

Algemene overwegingen

1. Het kabinet Rutte III erkent dat elke regio uniek is. Regio's hebben verschillende kenmerken waardoor elke regio behoefte heeft aan een eigen aanpak en afweging bij het aanpakken van de regionale opgave. De verschillende krachten en uitdagingen die specifiek zijn voor een regio vormen de basis voor een regionale opgave om de brede welvaart, leefbaarheid en economische kracht te bevorderen.
2. De regionale opgave heeft een meervoudig karakter en vergt een integrale aanpak op de verschillende opgaven. Doel is om door verschillende beleidskolommen heen te werken. Verder heeft de regionale opgave een gebiedsoverstijgende impact, waardoor inzet op rijksniveau nodig is, maar die ook zorgt voor een vliegwieleffect.
3. Regio Deals hebben tot doel om de regionale opgave aan te pakken. Hierbij wordt samen gewerkt tussen vakdepartementen, decentrale overheden, het bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. Voor de aanpak van deze regionale opgaven stelt het kabinet middelen beschikbaar uit de Regio Envelop.
4. Deze integrale en gezamenlijke aanpak is het onderscheidende karakter van de Regio Deals ten opzichte van reguliere beleidsinstrumenten.
5. Met de Regio Deal gaan Rijk en Regio een duurzaam partnerschap aan om de opgave die in de regio speelt gezamenlijk aan te pakken. Het ondertekenen van de Regio Deal is daarbij niet het einde, maar slechts het begin van de samenwerking.
6. Regio Deals gaan om meer dan een inzet van financiële middelen. Zij kenmerken zich ook door een sterke, continue inzet van alle betrokkenen, creëren nieuwe samenwerkingsvormen en niet-financiële ondersteuning om de in de regionale opgave gestelde ambities en doelen te bereiken.
7. Regio Deals leveren daarmee een bijdrage aan welvaart in brede zin.
8. Met deze Regio Deal geven Partijen commitment aan een nieuwe manier van samenwerken. De Regio Deal is een 'coproductie' van bestuurlijke partners, waarbij het

primair gaat om het samen oplossen van regionale vraagstukken. Als basis voor deze samenwerking maken Partijen wederzijdse afspraken over de aanpak van de regionale opgave, ieders (financiële) bijdrage daaraan en het gezamenlijk bewaken van de voortgang van de inzet. Partijen hebben de intentie om op reguliere basis samen te komen om de aanpak, bijdragen en voortgang te bespreken.

9. De in de Regio Deal gemaakte wederzijdse afspraken over ambitie, doelen, beoogde resultaten en inzet en aanpak zijn op initiatief van de Regio en in gezamenlijk overleg tussen Rijk en Regio tot stand gekomen en hebben niet als doel eenzijdig vanuit het Rijk voorwaarden te stellen en (financiële) consequenties te verbinden aan de uitkomsten.
10. De middelen uit de Regio Envelop worden beschikbaar gesteld als een decentralisatie-uitkering. De Financiële-verhoudingswet schrijft voor dat daarbij sprake is van beleids- en bestedingsvrijheid. De decentralisatie-uitkering wordt beschikbaar gesteld aan een openbaar lichaam dat aldus zelf de inzet bepaalt van de verkregen middelen.

Specifieke overwegingen

Aansluiting bij regionale doelstellingen

Er is een gerichte, integrale en regionale aanpak nodig om Noordelijk Flevoland toekomstbestendig en minder kwetsbaar voor (economische) schommelingen te maken en de brede welvaart voor burgers en bedrijven in de toekomst veilig te stellen. De aanpak betreft een samenhangende impuls op het snijvlak van economie, verduurzaming, innovatie, talentontwikkeling en (fysieke en veilige) leefomgeving. De aanpak bundelt de krachten van ondernemers, burgers, onderwijs- en kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en overheden en zorgt voor samenhang tussen de inzet van beleid, instrumenten en investeringen. Er zijn drie pijlers waar deze aanpak zich op richt:

1. Het toekomstbestendig maken van het Maritiem Cluster op Urk (pijler 1).

Het Maritiem Cluster Urk is het cluster van bedrijven (waaronder scheepsbouw, maritieme toelevering en dienstverlening), onderwijs- en kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties dat verbonden is aan de maritieme industrie op Urk en bijdraagt aan de structuurversterking van de regio op het gebied van nautische en maritieme diensten en producten. Het Maritiem Cluster Urk vindt zijn oorsprong in de visserij, maar heeft zich de laatste decennia verbreed naar visverwerkende industrie, scheepsbouw (re-fit) en nautische dienstverlening. Het cluster is de motor van de brede welvaart op Urk en in de regio, een hefboom voor een sterkere economie en een vliegwiel voor meer innovatiekracht.

Het Maritiem Cluster Urk bevindt zich op een kantelpunt. De (economische) cijfers zijn op zich positief, maar staan onder druk vanwege externe onzekerheden. Bijvoorbeeld door een eventuele Brexit; Flevoland blijkt met Noord-Holland op de derde plaats in Europa te staan als regio die het hardst getroffen zal worden in haar primaire voedselsector als gevolg van de Brexit.

Maar ook door het verbod op pulsvisserij, de aanlandplicht (voorkomt overboord gooien van een deel van de vangst) en de noodzaak om te verduurzamen (CO₂-reductie, klimaatadaptatie en de overgang naar een circulaire economie). Groei, verbreding en vernieuwing van het cluster zijn cruciaal om in de toekomst concurrentiekrachtig te blijven. Daarmee is een toekomstbestendig en duurzaam maritiem cluster een belangrijke pijler onder de brede welvaart op Urk en breder in Noordelijk Flevoland. Ook vraagstukken als bijvoorbeeld sociale cohesie en veiligheid zijn van belang voor de brede welvaart in Noordelijk Flevoland en vallen - waar relevant voor de opgaven - binnen deze Regio Deal.

2. Verduurzaming IJsselmeervisserij (pijler 2).

Op 25 maart 2019 heeft LNV een door betrokken overheden en maatschappelijke organisaties gezamenlijk gedragen Actieplan "toekomstbestendig visserijbeheer IJsselmeergebied" naar de Tweede Kamer gezonden.¹ De in dit Actieplan beschreven gezamenlijke stip op de horizon beschrijft een economisch rendabele en duurzame beroepsvisserij met een vangstcapaciteit die passend is bij de ontwikkelingen in draagkracht van het watersysteem IJsselmeer-Markermeer.

¹ Kamerstukken II, 2018-2019, 31710 nr. 71.

Om dit te verwezenlijken wordt een breed pakket aan maatregelen genomen dat integraal rekening houdt met het bieden van toekomstperspectief aan de IJsselmeervisserij. Die visserij profiteert ook door verbindingen te maken met ontwikkelingen binnen innovatie en talent (voor bijvoorbeeld werk naar werk transities). Een centraal onderdeel van het Actieplan is een herstructurering van de visserij op schubvis (pijler 3 van het Actieplan). Op 15 maart 2019 hebben de betrokken provincies, LNV en IenW een intentieovereenkomst² getekend om het Actieplan financieel mogelijk te maken, waarin wordt verwezen naar de Regio Deal Noordelijk Flevoland voor de herstructurering en verduurzaming in Noordelijk Flevoland.

3. Verzilveren groeipotentieel Noordelijk Flevoland verbonden aan smart mobility (pijler 3).

Er zijn kansen in Noordelijk Flevoland om rondom de pijler "smart mobility" de clusterontwikkeling van bedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen, overheden en andere stakeholders verder te versterken en door te ontwikkelen. Dit dient als vliegwiel voor versterking van de brede welvaart. Een specifieke aanpak gericht op samenwerking en krachtenbundeling tussen de relevante samenwerkingspartners van Regio en Rijk leidt tot innovatie, nieuwe bedrijvigheid, (hoogwaardige) werkgelegenheid en oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen zoals mobiliteit. Het is een antwoord op verwachte krimp van de (beroeps)bevolking als gevolg van ontgroening en vergrijzing.

Aansluiting bij nationale beleidsdoelstellingen

De regionale doelstellingen sluiten aan bij nationale beleidsdoelstellingen op het gebied van economische structuurversterking, de Nationale Maritieme Strategie, aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt (o.a. Techniek Pact), de Topsector Logistiek, verduurzaming (o.a. klimaat) en andere maatschappelijke opgaven zoals smart mobility en veiligheid/aanpak van ondermijning.

Van oudsher is de **maritieme sector** een sterke sector in de Nederlandse economie en toonaangevend op het gebied van vernieuwingskracht voor wereldwijde maatschappelijke uitdagingen op het gebied van bijvoorbeeld water(management) en scheepsvaart. Vernieuwing en verbreding van het Maritiem cluster van bedrijven en bedrijvigheid (waaronder scheepsbouw, maritieme toelevering en dienstverlening) op Urk is nodig om in de toekomst concurrentiekrachtig te blijven en als zodanig een (belangrijk) onderdeel te zijn en te blijven van de Nederlandse maritieme sector. De realisatie van een nieuwe buitendijkse servicehaven en een binnendijks bedrijventerrein op Urk kan de economische aantrekkingskracht en de bijbehorende technologische ontwikkeling en innovatie versterken. Deze fysieke ontwikkelruimte draagt bij aan een toekomstbestendige economische en maatschappelijk relevante groei van de maritieme sector op Urk. Dit sluit aan bij de ambities in de Nationale Maritieme Strategie 2015-2025, TKI Maritiem en de topsector Water & Maritiem.

Met de **verduurzaming van de IJsselmeervisserij** wordt de vangstcapaciteit in het IJsselmeer – Markermeer afgestemd op de hoeveelheid verantwoord te onttrekken vis. Dit betekent dat op termijn visbestanden qua omvang, samenstelling en populatieopbouw passen bij de draagkracht van het ecosysteem. Tevens doet het recht aan de ruimtelijke ingrepen in het kader van het Deltaplan en de IJsselmeeragenda 2050 om de natuurkwaliteit van het IJsselmeer te versterken. Met de aanpak in deze Regio Deal wordt een deel van de randvoorwaarden gecreëerd om te komen tot een kleine, economische gezonde en duurzame visserijsector in Noordelijk Flevoland (de aandacht gaat daarbij speciaal uit naar het IJsselmeervisserijcluster op Urk) met stabiliteit in de opbrengsten. De Regio Deal zet in op het bieden van toekomstperspectief aan de betrokken Urker visserij, wat aansluit bij rijksdoelen op het gebied van werk, ontplooiing en sociale cohesie.

Wat betreft de pijler **smart mobility** geldt dat de toenemende digitalisering in combinatie met de noodzaak tot verduurzaming (klimaat, energie) tot grote uitdagingen leidt op het gebied van mobiliteit. Het te ontwikkelen Mobiliteit- en Infrastructuur Test Centrum (MITC) te Marknesse faciliteert de overgang van testen en experimenteren naar toepassing en gebruik in bestaande praktijk en draagt daarmee bij aan de beleidsdoelen van het kabinet met betrekking tot 'Smart mobility Dutch reality'³. Het MITC is daarmee essentieel voor het realiseren van een verantwoorde

² Kamerstukken II, 2018-2019, 31710 nr. 71, blg – 877466.

³ Kamerstukken II, 2018-2019, 31305 nr. 264.

introductie van nieuwe generatie voertuigen, toepassingen en diensten. In een gecontroleerde real life omgeving kunnen dan testen plaatsvinden met betrekking tot de communicatie tussen voertuig en omgeving. Zo draagt het MITC bij aan het zorgvuldig benutten van data-uitwisseling en connectiviteit.

Voor het te ontwikkelen MITC zijn verplaatsing van de huidige testbaan van de RDW van Lelystad naar Marknesse en een upgrade van de Duits Nederlandse Windtunnel te Marknesse voorwaardelijk. Het MITC wordt zo een magneet voor nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid in Noordelijk Flevoland.

Urgentie

Provincie Flevoland laat de afgelopen jaren goede economische groeicijfers zien en heeft ook een goede innovatiekracht met sterke sectoren en clusters als Agri & Food, Life Sciences & Health, High Tech Systemen en Materialen en Logistiek. Binnen provincie Flevoland zijn er echter verschillen in welvaart en welzijn die ook groter lijken te worden. Met name Noordelijk Flevoland heeft te maken met krimp van de beroepsbevolking en de brede welvaart en het welzijn in dit gebied houden geen gelijke tred met de economische groei in de gehele provincie.

Deze uitdaging is urgent tegen de achtergrond van ontwikkelingen zoals een eventuele Brexit, verbod op pulsvisserij, krimp van de (beroeps)bevolking en de noodzaak tot verduurzaming. Daarom is een gerichte en samenhangende impuls op het gebied van fysiek, innovatie en talentontwikkeling met het perspectief op verbetering van de brede welvaart in Noordelijk Flevoland nodig. Dit vereist een bestendige en langlopende gezamenlijke inspanning van en partnerschap tussen Rijk en Regio.

1. Ambitie, doel, beoogde resultaten en aanpak Regio Deal Noordelijk Flevoland

Artikel 1 – Ambitie

Partijen streven ernaar om via een integrale aanpak en door een verbreding en versterking van de economie Noordelijk Flevoland toekomstbestendig te maken en de brede welvaart voor burgers en bedrijven te stimuleren. Stip op de horizon hierbij is 2025. De aanpak betreft een samenhangende impuls op het snijvlak van economie, verduurzaming, innovatie, talentontwikkeling en fysieke leefomgeving. Met deze integrale aanpak wordt tegelijkertijd ook een bijdrage geleverd aan bewustwording en preventie van de risico's op ondermijning en aan het helpen minimaliseren van de maatschappelijke voedingsbodemp hiervoor.

Artikel 2 - Doel

In de periode tot en met 2025 werken Partijen via een integrale aanpak op drie pijlers samen aan de onder artikel 1 genoemde ambitie. Specifiek per pijler beogen Partijen de volgende doelstellingen:

1. Het toekomstbestendig maken van het Maritiem Cluster op Urk

- Realisatie van fysieke ontwikkelruimte die nodig is voor de (door)ontwikkeling van het Maritiem Cluster Urk. Focus hierbij ligt op de realisatie van een nieuwe buitendijkse servicehaven en een binnendijks bedrijventerrein. Naar verwachting is uiterlijk in 2023 de servicehaven gereed voor ondernemers om hun bedrijfspanden te gaan realiseren en is het binnendijkse bedrijventerrein eveneens klaar om in gebruik te worden genomen.
- Realisatie van een economisch ecosysteem rondom innovatie en talent door clustervorming en verdergaande samenwerking tussen private en publieke partners op Urk en daarbuiten (regio, nationaal, internationaal). Focus ligt hierbij op onderwijs, innovatie en arbeidsmarkt.

Voor zover relevant voor het toekomstbestendig maken van het Maritiem Cluster Urk valt ook het thema als sociale cohesie en het proactief inzetten op voorkoming van ondermijning en andere veiligheidsrisico's hier onder.

2. Verduurzaming IJsselmeervisserij

- Het bereiken van een economisch rendabele en duurzame beroepsvisserij met een vangstcapaciteit die passend is bij de ontwikkelingen in draagkracht van het watersysteem IJsselmeer-Markermeer.⁴
- Het bieden van een duurzaam sociaal economisch (arbeidsmarkt- en ontwikkel) perspectief aan de betrokken Urker visserij.

3. Verzilveren groeipotentieel Noordelijk Flevoland verbonden aan smart mobility

- Realisatie van het MITC. Voor deze realisatie is verplaatsing en verlenging van de testbaan van de RDW naar Marknesse een voorwaarde. De RDW is verantwoordelijk voor een goedgekeurde business case voor de verplaatsing en verlenging. De business case moet zijn goedgekeurd door de Raad van Toezicht van de RDW, het ministerie van IenW als eigenaar van de RDW en eventueel andere betrokken (regionale) stakeholders.
- Upgrade van de Duits Nederlandse Windtunnel op Marknesse.
- Vorming van een cluster van bedrijven, onderwijs- en kennistellingen en maatschappelijke organisaties rondom de pijler smart mobility dat als een katalysator dient voor innovatie en nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid in (Noordelijk) Flevoland.
- Het (te realiseren) MITC in Marknesse draagt op nationaal niveau bij aan een veilig, slim en duurzaam verkeers- en vervoerssysteem waarvan de delen naadloos op elkaar aansluiten en samenwerken" (bijvoorbeeld vervoersmodaliteiten rond luchthavens land/lucht).

Artikel 3 – Beoogde resultaten

Partijen beogen met de Regio Deal Noordelijk Flevoland de volgende resultaten te behalen rondom de in artikel 1 genoemde pijlers en langs de thema's fysieke leefomgeving, innovatie en talentontwikkeling. Het gaat hier om een mix van kwalitatieve en kwantitatieve resultaten, waar mogelijk voorzien van indicatoren, vaak op outputniveau. De ambitie van de Regio Deal betreft uiteindelijk het verbeteren van de brede welvaart in Noordelijk Flevoland. Om die ambitie te realiseren is ook informatie op outcome-niveau nodig om ook daarvoor de resultaten van de Regio Deal te kunnen inventariseren en waar nodig (tussentijds) te kunnen bijsturen. Hiertoe voert de Regio na de ondertekening van de Regio Deal een nulmeting uit die vervolgens periodiek zal worden herhaald. Daarbij werken Partijen in ieder geval samen met het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), RVO en wordt ook gebruik gemaakt van de analyse van Platform 31.⁵

Specifiek per pijler streven Partijen naar de volgende resultaten:

1. Het toekomstbestendig maken van het Maritiem Cluster op Urk

- Fysieke ontwikkelruimte inrichten en oplossen van ruimtelijke knelpunten: het realiseren van een nieuwe buitendijkse servicehaven van tien hectare en een nieuw bedrijventerrein dat de groei en de aantrekkingskracht van het Maritiem Cluster op Urk faciliteert.
- Bij de realisatie van het bedrijventerrein zijn verduurzaming en het proactief inzetten op het voorkomen van ondermijning belangrijke uitgangspunten. Bij verduurzaming gaat het om bijdragen aan CO2-reductie conform het (te finaliseren) Klimaatakkoord. Bij ondermijning gaat het om het inzichtelijk maken van preventieve maatregelen om ondermijnende activiteiten op (nieuwe) bedrijventerreinen tegen te gaan en het delen van deze inzichten met (nieuwe) bedrijven en het eventueel toepassen van de maatregelen door (nieuwe) bedrijven.

⁴ De aandacht gaat daarbij in deze Regio Deal speciaal uit naar het IJsselmeervisserijcluster op Urk.

⁵ Gemeenschappelijke opgaven voor provincie en gemeenten in Flevoland, Koos van Dijken, Platform31, 11 juni 2018.

- De maritieme clustervorming op Urk en in Noordelijk Flevoland heeft een impuls gekregen door innovatie en verdergaande samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen, onderwijsorganisaties, overheden en andere maatschappelijke organisaties, waarbij ook verbindingen en samenwerkingen zijn gelegd naar andere relevante stakeholders in Nederland in de maritieme sector.
- Het vernieuwingsvermogen van het Maritiem Cluster op Urk is versterkt door middel van meer onderzoek en ontwikkeling, nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid en verbetering van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.
- De realisatie van een maritieme campus en de realisatie van een volwaardige onderwijsinfrastructuur die voorziet in op-, om- en bijscholing voor het opleiden van nieuw arbeidspotentieel. Ambitie is hierbij een groei van 20% van het aantal studenten binnen de maritieme campus en 15% meer stageplekken ten opzichte van het schooljaar 2018-2019. Dit resulteert ook in enkele nieuwe samenwerkingsverbanden tussen het MBO en het HBO en de hele onderwijsketen.
- De inzet is gericht op de realisatie van 50 startgaranties (bestaande uit werk naar werk trajecten en zij-instroom trajecten).

2. Verduurzaming IJsselmeervisserij

- Herstructurering van de Urker visserij in samenhang met en als onderdeel van het realiseren van een economisch rendabele en duurzame beroepsvisserij met een vangstcapaciteit die passend is bij de ontwikkelingen in draagkracht van het watersysteem IJsselmeer-Markermeer volgens het Actieplan (pijler 3 en ondersteunende activiteiten punt 4).
- In samenhang met de herstructurering van de overige IJsselmeervisserij op schubvis, afstemming van de vangstrechten van de Urker visserij op het niveau dat het water- en ecosysteem duurzaam kan genereren.⁶
- Realisatie van een pakket aan diversificatiemaatregelen dat de Urker visserij zo nodig alternatieve bronnen van inkomsten kan bieden en/of waarmee het ontwikkel- en arbeidsmarktperspectief van de betrokken vissers is vergroot. Waar mogelijk vinden slimme koppelingen plaats met maatregelen voor versterking van het Maritiem Cluster op Urk (pijler 1 van deze Regio Deal).

3. Verzilveren groeipotentieel Noordelijk Flevoland verbonden aan smart mobility

- Indien de voorwaarden van verhuizing en verlenging van de testbaan zijn vervuld, dan kan vorming van het MITC in 2023 worden gerealiseerd. Er is een krachtig, breed cluster van bedrijven betrokken bij het MITC op het vlak van luchtvaart, drones, auto's, vrachtauto's, scheepvaart en hybride vormen van mobiliteit, die complementair is aan en actief samenwerking zoekt met bestaande nationale en internationale smart mobility netwerken. Het MITC faciliteert cross-sectorale samenwerking tussen bedrijfsleven, kennis- en onderzoeksinstellingen complementair aan bestaande automotive en smart mobility clusters.
- De upgrade van de Duits Nederlandse Windtunnel (DNW) is gerealiseerd in 2021.
- De activiteiten van de betrokken bedrijven en DNW versterken elkaar en trekken nieuwe bedrijvigheid aan. De upgrade van de windtunnel van DNW, specifiek voor automotive certificatie en validaties, draagt hier in belangrijke mate aan bij.
- De DigiCity op het MITC-terrein biedt ruimte aan bedrijven die zich met slimme, duurzame en veilige mobiliteit bezighouden. De time-to-market versnelt innovaties op gebied van autonoom transport en testen, certificering en vervolgens veilige introductie richting de publieke ruimte vindt hier plaats.
- Stip op de horizon is om zo enkele honderden nieuwe banen verbonden aan het thema smart mobility te realiseren en daarmee een impuls aan de economie van de regio en Nederland te geven.

⁶ Kamerstukken II, 2018-2019, 31710 nr. 71, blg – 877466.

Artikel 4 – Inzet en aanpak

Partijen zetten zich per pijler in om de beoogde resultaten van de Regio Deal Noordelijk Flevoland te realiseren. Elke pijler en bijbehorende thema's kennen een specifieke aanpak.

1. Het toekomstbestendig maken van het Maritiem Cluster op Urk

- Fysieke ontwikkelruimte
 - In de periode tot en met 2023 staat het wegnemen van de fysieke knelpunten die groei van het Maritieme Cluster op Urk in de weg staan centraal.
 - Bij het ondertekenen van deze Regio Deal hebben de daarbij betrokken bestuurlijke samenwerkingspartners overeenstemming bereikt en afspraken gemaakt over de uitgifte van de Staatsgronden voor deze ontwikkeling. Naar verwachting worden die afspraken in het najaar van 2019 juridisch bindend verankerd in een overeenkomst tussen IenW/BZK, namens de Staat, en provincie), zodat de start van de realisatie van de nieuwe servicehavens – onder voorbehoud van een geslaagde en rechtmatige aanbestedingsprocedure– naar verwachting in 2020 plaats kan vinden. Provincie Flevoland financiert en begeleidt de realisatie van de servicehavens.
 - De gemeente Urk zet zich in voor het realiseren van het bedrijventerrein parallel aan en in onderling verband met de servicehavens met inachtneming van de Europese en wettelijke kaders.
 - Een onderzoek naar preventie van ondermijnende activiteiten op het nieuwe bedrijventerrein op Urk levert een checklist op die helpt ondermijning te voorkomen tijdens de ontwikkeling en het beheer van het nieuwe bedrijventerrein.
- Samenwerken aan verduurzaming en innovatie:
 - Partijen verkennen hoe het nieuwe bedrijventerrein zo duurzaam mogelijk gerealiseerd kan worden. In het kader van de klimaatdoelstellingen draagt het duurzame bedrijventerrein bij aan het terugdringen van de CO₂-uitstoot van bedrijven.
 - Partijen zetten zich in voor een provinciale subsidieregeling Innovatie Maritiem Cluster Urk met inachtneming van de Europese wettelijke kaders. Deze regeling stimuleert de verschillende markt- en/of onderzoek gedreven duurzame en innovatieve projecten binnen thema's zoals Winnen op Zee, Smart Industry, Schone schepen en Slim & Veilig varen. Voorbeelden waar dit soort projecten zich op richten zijn CO₂ neutraal varen, scheepsautomatisering in combinatie met opleidingsplekken, een shiplift en een kennisuitwisselingsplatform. Partijen streven er naar bij de uitwerking zo veel mogelijk aan te sluiten bij bestaande initiatieven. Ook streven Partijen naar synergie met mogelijk vergelijkbare initiatieven in andere regio's.
- Samenwerken aan talentontwikkeling

1° Maritieme campus

- Partijen zetten zich samen met onderwijsinstellingen en bedrijfsleven in om een Maritieme Campus te realiseren op Urk met een hoogwaardige onderwijsinfrastructuur ten behoeve van de arbeidsmarkt in de maritieme sector. Er is zo ook voldoende leeraanbod aanwezig om medewerkers te blijven ontwikkelen op de gevraagde vaardigheden in de sector. Daarnaast is het ook mogelijk om personen uit andere sectoren of vanuit een uitkeringssituatie om te scholen voor de gevraagde vaardigheden in de maritieme sector. De huidige onderwijsinfrastructuur biedt een goede basis om uit te groeien naar een Maritieme Campus. De uitbreiding zorgt middels een publiek-private samenwerking uiteindelijk voor een toekomstbestendige state of the art campus.

2° Leerwerkakkoord Maritiem Cluster Urk

- Partijen zetten zich in op het realiseren van een zogenoemd Leerwerkakkoord tussen onderwijs en bedrijfsleven. Waar nodig en mogelijk faciliteert de overheid deze bedrijven en organisaties. Het Leerwerkakkoord richt zich op drie pijlers: "van school naar werk", "van werk naar werk" en "(weer) aan het werk". De pijler van "school naar werk" heeft als uitgangspunt dat iedere jongere met diploma uitzicht heeft op een baan. De inzet is dat jongeren op school de juiste vaardigheden leren, en werkgevers waar nodig startgaranties afgeven voor zoveel mogelijk opleidingen. Bij de pijler "van werk naar werk" staat een leven lang ontwikkelen centraal, daarbij zetten werkgevers in op om- en bijscholing op de werkplek. De pijler "(weer) aan het werk" gaat over nieuwe manieren om geen arbeidspotentieel onbenut te laten en zo veel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te krijgen en te houden.
- De bedrijven uit het Maritiem cluster bieden mogelijkheden aan zij-instromers. Er wordt aangesloten bij de landelijke arbeidsmarktcampagne van Nederland Maritiem Land om deze mogelijkheden zichtbaar te maken. Met behulp van het scholingsfonds kunnen zij-instromers zich verder bekwamen om de stap van werk naar werk in de maritieme sector mogelijk te maken.

3° Scholingsfonds

- In het kader van het Leerwerkakkoord is het voor de pijler "van werk naar werk" en "een leven lang ontwikkelen" van cruciaal belang om goed toegerust te zijn voor een arbeidsmarkt die snel innoveert. Vakmensen tot en met MBO niveau 4 investeren zelf minder in her-, bij- of omscholing dan HBO'ers en WO'ers. Om vanuit het urgentiebesef een impuls te geven aan het verder ontwikkelen van de kwalificatiegraad van de beroepsbevolking beogen Partijen een voucherregeling om scholing te stimuleren (scholingsfonds) op te zetten. Inzet is om minimaal 150 scholingsfondsvouchers uit te geven, waarmee (potentiële) werknemers van het Maritiem Cluster op Urk hun vaardigheden op peil kunnen houden, zich kunnen voorbereiden op technologische veranderingen of een overstap kunnen maken vanuit een ander beroep/sector.
- Per 1 januari 2021 vervangt het STAP-budget de fiscale scholingsaftrek. STAP staat voor Stimulans Arbeidsmarkt Positie. Partijen bezien samen met de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) op basis van de in deze Regio Deal gemaakte afspraken waar het in deze Regio Deal beoogde Scholingsfonds en het STAP-budget elkaar kunnen versterken.

2. Toekomstbestendige IJsselmeervisserij:

- De uitvoering en vormgeving van het Actieplan vindt plaats in nauwe samenwerking met de aanpak van de twee andere bij de uitvoering daarvan betrokken provincies, Noord-Holland en Fryslân, de twee betrokken departementen, LNV en IenW, de vertegenwoordiging vanuit de vissers (PO IJsselmeer) en de betrokken NGO's (Sportvisserij Nederland, Vogelbescherming, Stichting Blauwe Hart Natuurlijk en Stichting Transitie IJsselmeer)⁷. Afstemming van de activiteiten gebeurt ook met de activiteiten van de gemeente Urk. Voor de uitvoering van het Actieplan is op bestuurlijk niveau een Regiegroep gevormd onder leiding van LNV met bestuurders van alle partners die het Actieplan hebben opgesteld.

3. Verzilveren groeipotenties Noordelijk Flevoland gerelateerd aan de pijler smart mobility

Fysieke ontwikkelruimte

- Bij het ondertekenen van deze Regio Deal nemen de samenwerkende Partijen zich voor om de testbaan van de RDW te verplaatsen naar Marknesse en te verlengen. Voorwaarde voor

⁷ Kamerstukken II, 2018-2019, 31710 nr. 71, blg – 877465.

de daadwerkelijke verplaatsing en verlenging is een goedgekeurde business case van de RDW.

- Na de ondertekening van de Regio Deal zet de gemeente Noordoostpolder zich in om in overeenstemming met de relevante wettelijke kaders en procedures de realisatie van het MITC mogelijk te maken door onder meer een voorstel te doen tot wijziging van het bestemmingsplan.
- RDW voert verplaatsing van de testbaan uit.
- Het Rijk zet zich in om met inachtneming van de Europese en nationale wettelijke kaders de upgrade van de windtunnel van DNW te faciliteren, waardoor de windtunnel geschikt is voor automotieve certificeren en valideren.
- Een onderzoek naar preventie van ondermijning levert een checklist op die helpt ondermijning te voorkomen tijdens de ontwikkeling en het beheer van het MITC.

Innovatie

- Partijen onderzoeken in de periode 2019/2020 met welke maatregelen de positieve impact van het MITC op de sociaal-economische structuur van Noordelijk Flevoland te maximaliseren is.
- EZK brengt bij de ontwikkeling van het MITC kennis in over het missiegerichte innovatiebeleid, koppelt waar mogelijk het MITC met de maatschappelijke uitdagingen en de sleuteltechnologieën die zijn gericht op duurzame mobiliteit en draagt zorg voor relaties en inbreng van regionale speerpunten in de programmering van het Europese onderzoeks- en innovatiebeleid binnen Horizon Europe.

Talent:

- Met de ontwikkeling van het MITC komt er een uitbreiding van (hoogwaardige) werkgelegenheid in Noordoostpolder. Voor het MITC is een brede samenwerking met het onderwijs (theoretisch, toegepast, praktijk en oriënterend) opgestart. Deze samenwerking zal meegroeien met de ontwikkeling van het MITC passend bij de vraag vanuit innovatie en vraag naar arbeidspotentieel bij de partners van het MITC.
- Hogeschool Windesheim (locaties in Flevoland en Zwolle) en het MITC versterken de samenwerking. Te denken valt aan co-makerships (praktijkstage/onderzoek) voor 3e-jaars studenten met thema smart mobility en het inzetten van 4e-jaars studenten voor onderzoek of afstuderen. Uitbreiding van het bestaande curriculum vindt plaats met bezoek, excursies en gastlezingen en een verkenning naar de mogelijkheden voor een lectoraat.

2. Inzet middelen Regio Envelop

Artikel 5 – Gezamenlijke financiële bijdragen voor de Regio Deal Noordelijk Flevoland

1. Het realiseren van de in artikel 2 genoemde doelen, vraagt volgens Partijen de volgende gezamenlijke indicatieve inzet van financiële middelen verdeeld aan de hand van de in dat artikel genoemde Pijlers:

Pijler Maritiem Cluster Urk

a. Fysiek	7,0 miljoen ⁸
b. Innovatie	5,0 miljoen
c. Talent	2,5 miljoen

⁸ Conform artikel 4 lid 1 hebben Partijen de afspraak gemaakt dat de Regio voornemens is deze bijdrage vanuit de regionale middelen geheel te bekostigen.

Pijler IJsselmeervisserij	
d. Herstructurering IJsselmeervisserij	5,0 miljoen ⁹
Pijler Smart mobility	
e. Upgrade Duits Nederlandse Windtunnel	2,5 miljoen
f. Inrichting MITC Marknesse	8,0 miljoen ¹⁰
Totaal	30,0 miljoen

2. Partijen spreken af daarvoor de volgende bijdragen te doen voor de aanpak van de regionale opgave van Noordelijk Flevoland en de in artikel 2 genoemde doelen van de Regio Deal Noordelijk Flevoland:
 - a. LNV reserveert € 15 miljoen inclusief eventueel verschuldigde BTW vanuit de Regio Envelop als Rijksbijdrage;
 - b. de Regio spant zich in een bijdrage van € 15 miljoen te leveren;
3. Partijen hebben de intentie de bijdrage uit de Regio Envelop en de bijdrage van de Regio zoals genoemd in het tweede lid, in te zetten voor het initiëren en/of realiseren van initiatieven en projecten in het kader van de Pijlers die voortvloeien uit de afspraken in de Regio Deal Noordelijk Flevoland, om bij te kunnen dragen aan de ambitie en de doelen van de Regio Deal Noordelijk Flevoland, zoals verwoord in de artikelen 1 en 2.
4. De in het eerste lid genoemde verdeling van de gezamenlijke indicatieve inzet van financiële middelen op hoofdlijnen, geldt als een richtlijn voor de inzet van Partijen van hun bijdragen zoals genoemd in het tweede lid.
5. LNV stelt de in het tweede lid, onderdeel a, genoemde Rijksbijdrage, met uitzondering van de bijdrage voor de upgrade van de Duits Nederlandse Windtunnel, zoals bedoeld in het eerste lid, onderdeel e, in afstemming met BZK en de Minister van Financiën beschikbaar als een decentralisatie-uitkering. De Financiële-verhoudingswet schrijft voor dat daarbij sprake is van beleids- en bestedingsvrijheid. De decentralisatie-uitkering wordt beschikbaar gesteld aan de Provincie Flevoland die aldus zelf de inzet bepaalt van de verkregen middelen.
6. LNV stelt de in het tweede lid onder a, genoemde Rijksbijdrage voor wat betreft de upgrade van de Duits Nederlandse Windtunnel (zoals bedoeld in het eerste lid 1 onder e) in afstemming met de Minister van Financiën beschikbaar via een begrotingsoverheveling naar EZK.
7. De in het vijfde lid genoemde decentralisatie-uitkering komt beschikbaar volgens een aantal termijnen in de jaren 2019 tot en met 2021, waarbij de eerste termijn in 2019 € 7,5 miljoen bedraagt. De daarop volgende termijnen komen op nader te bepalen momenten in de jaren 2020 en/of 2021 uitgekeerd. Hierover worden in het artikel 6 bedoelde overleg afspraken gemaakt.
8. Partijen zijn zich ervan bewust dat gedurende de looptijd van de Regio Deal Noordelijk Flevoland, omstandigheden en/of prioriteiten kunnen wijzigen voor de aanpak van de regionale opgave van Noordelijk Flevoland. Jaarlijks wordt gezamenlijk door de Partijen bezien of er wijziging van de verdeling van de gezamenlijke indicatieve inzet wenselijk is en zij leggen eventuele nadere afspraken hierover vast.

3. Governance uitvoering Regio Deal Noordelijk Flevoland

Artikel 6 - Governance

1. Periodiek treden Partijen in overleg over de onderlinge samenwerking in het kader van de Regio Deal Noordelijk Flevoland. Dit overleg zorgt voor het gezamenlijk uitwerken van de afspraken uit

⁹ Kamerstukken II, 2018-2019, 31710 nr. 71.

¹⁰ Partijen hebben de afspraak gemaakt dat de Regio voornemens is om deze bijdrage vanuit de regionale middelen te bekostigen.

de Regio Deal Noordelijk Flevoland en voor het volgen van de voortgang inclusief de in artikel 7 bedoelde monitoring.

2. Het overleg bestaat uit de volgende vertegenwoordigers:

- a. vanuit de ministeries van het Rijk:
 - i. Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit;
 - ii. Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties;
 - iii. Infrastructuur en Waterstaat;
 - iv. Justitie en Veiligheid;
 - v. Economische Zaken en Klimaat.
- b. vanuit de regio:
 - i. provincie Flevoland;
 - ii. gemeente Urk;
 - iii. gemeente Noordoostpolder.

3. Het overleg heeft geen (beslissings)bevoegdheden, maar zorgt voor afstemming tussen Partijen. Hierbij kunnen ook programmatische en financiële ontwikkelingen worden besproken en indien gewenst adviseert het overleg hierover aan de Partijen.

4. Het overleg voorziet in zijn eigen werkwijze. Voor de uitvoering van de Regio Deal Noordelijk Flevoland maakt het overleg hiertoe nadere werkafspraken en legt deze vast. LNV voert het secretariaat van dit overleg in samenwerking met de Regio. Er is een wisselend voorzitterschap van dit overleg tussen Rijk en Regio.

4. Monitoring, evaluatie en communicatie Regio Deal Noordelijk Flevoland

Artikel 7 – Monitoring en evaluatie

1. Partijen delen in het artikel 6 beoogde overleg gegevens en documenten over de Regio Deal Noordelijk Flevoland en informeren elkaar in dat overleg in elk geval over de haalbaarheid van voorgenomen initiatieven en projecten in het kader van de Regio Deal Noordelijk Flevoland en de voortgang van lopende initiatieven en projecten in het kader van de Regio Deal Noordelijk Flevoland.
2. Monitoring van de uitvoering van de Regio Deal Noordelijk Flevoland als geheel aan de hand van de informatie-uitwisseling als bedoeld in het eerste lid vindt door Partijen plaats op drie niveaus:
 - a. op het niveau van de inhoudelijke realisatie van concrete initiatieven en projecten en uitputting van de beschikbare gezamenlijke financiële bijdragen;
 - b. op het niveau van de in artikel 3 benoemde beoogde resultaten en indicatoren;
 - c. op het niveau van de in artikel 5, eerste lid, genoemde indicatieve verdeling van de gezamenlijke financiële inzet van middelen.
3. De uitkomsten van de monitoring hebben als doel inzicht te bieden in het verloop en de resultaten van de Regio Deal Noordelijk Flevoland alsmede de Regio Envelop in zijn geheel. De monitoring heeft niet ten doel eenzijdig vanuit het Rijk (financiële) consequenties te kunnen verbinden aan de uitkomsten.
4. Partijen zijn voornemen om op basis van deze monitoring, onder leiding van de Regio, éénmaal per jaar een voortgangsrapportage op te stellen over het voorafgaande jaar. Hierin wordt melding gemaakt van:
 - a. de programmatische aanpak van de in artikel 2 genoemde Pijlers en thema's;
 - b. de voortgang van het doelbereik in relatie tot de in artikel 3 afgesproken beoogde resultaten;
 - c. de financiële realisatie van de uitvoering van de Regio Deal Noordelijk Flevoland op het niveau van de in artikel 2 genoemde Pijlers en thema's. Indien een voortgangsrapportage (in concept) wordt opgesteld is het voornemen dit te bespreken in het in artikel 6 bedoelde overleg.
5. De Regio kan met de jaarlijkse voortgangsrapportage de Provinciale Staten en de gemeenteraden informeren. LNV gebruikt de rapportage als input voor de jaarlijkse voortgangsrapportage van alle Regio Deals voor de Tweede Kamer.

6. Partijen zijn voornemens om vanaf 2019 op vaste momenten met elkaar in overleg te treden op basis van de monitoring en jaarlijkse voortgangsrapportages.
7. Partijen zijn voornemens in 2019 de in artikel 3 bedoelde nulmeting uit te voeren. Daarnaast zijn Partijen voornemens om periodiek een tussentijdse herhaalde meting uit te voeren, zoals bedoeld in artikel 3. Daarbij werken Partijen in ieder geval samen met PBL, CBS en RVO en wordt ook gebruik gemaakt van de analyse van Platform 31¹¹.
8. Partijen spreken af dat provincie Flevoland de uitvoering en werking van de Regio Deal Noordelijk Flevoland evalueert en daartoe een eindevaluatie opmaakt conform de in het tweede lid onder a tot en met c genoemde onderdelen.
9. Aan het einde van de looptijd zijn partijen voornemens met elkaar het partnerschap en de samenwerking binnen de Regio Deal Noordelijk Flevoland te evalueren.
10. Ten behoeve van de evaluatie van de Regio Portefeuille voert het Planbureau voor de Leefomgeving een lerende evaluatie uit. De Regio kan hier desgewenst in participeren.

Artikel 8 – Communicatie

1. Partijen communiceren eensluidend over de Regio Deal Noordelijk Flevoland. Hiertoe wordt gewerkt met een kernboodschap. De kernboodschap is:

Flevoland staat voor ruimte, ontwikkeling, maakbaarheid en innovatie. Partners in de regio werken volop aan het verzilveren van de groeipotenties. De brede welvaart in Noordelijk Flevoland houdt echter geen gelijke tred met de rest van de regio. Daarom tillen we de samenwerking naar een nieuw niveau. Met de Regio Deal Noordelijk Flevoland werken Rijk, provincie Flevoland, gemeenten Urk en Noordoostpolder en andere (publieke en private) partners gericht aan duurzame verbetering van het perspectief van burgers en bedrijven op thema's als werk, inkomen en leefbaarheid. Hierbij staan drie opgaven centraal: (1) het toekomstbestendig maken van het Maritiem Cluster op Urk, (2) de verduurzaming van de IJsselmeervisserij en (3) smart mobility met realisatie van het Mobiliteit en Infrastructuur Testcentrum (MITC) in Marknesse. Deze programma's bouwen voort op de regionale kracht en zijn gebaseerd op innovatie, durf en ondernemingszin. De rode draad in de Regio Deal zijn ruimtelijke ontwikkeling, innovatieve bedrijvigheid en talentontwikkeling. Met deze brede aanpak wordt een impuls gegeven aan de brede welvaart en de regionale economie in Noordelijk Flevoland.

2. De communicatie over de Regio Deal Noordelijk Flevoland verloopt via de bestaande communicatiekanalen van de regio. Het Rijk draagt de kernboodschap ook uit via zijn eigen kanalen.

Slotbepalingen

Artikel 9 - Uitvoering in overeenstemming met Unierecht

De afspraken van deze Regio Deal worden in overeenstemming met het recht van de Europese Unie uitgevoerd in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technische normen en voorschriften.

Artikel 10 - Gegevenswisseling

1. De in het kader van (de uitvoering van) deze Regio Deal uitgewisselde dan wel uit te wisselen informatie is in beginsel openbaar. Indien een Partij verzoekt om geheimhouding zullen de overige Partijen deze informatie in beginsel geheim houden en deze geheel noch gedeeltelijk aan enige derde bekendmaken, behoudens voor zover een verplichting tot openbaarmaking voortvloeit uit de wet, een rechterlijke uitspraak of deze Regio Deal.
2. Partijen dragen er zorg voor dat concurrentiegevoelige en/of privacy gevoelige informatie uitsluitend wordt gedeeld voor zover dit in overeenstemming is met de relevante

¹¹ Gemeenschappelijke opgaven voor provincie en gemeenten in Flevoland, Koos van Dijken, Platform31, 11 juni 2018.

internationale, Europese en nationale wettelijke kaders. Zij kunnen hiertoe nadere afspraken vastleggen.

Artikel 11 - Wijzigingen

1. Elke Partij kan schriftelijk verzoeken deze Regio Deal te wijzigen. De wijziging behoeft de instemming van alle Partijen.
2. Partijen treden in overleg binnen 6 weken nadat een Partij het verzoek heeft kenbaar gemaakt aan LNV. LNV informeert de Partijen over de voorgestelde wijziging en vraagt hen om instemming.
3. Nadat alle Partijen aan LNV kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot wijziging (schriftelijk of per e-mail) wordt de wijziging en de verklaringen tot instemming als bijlage aan deze Regio Deal gehecht.

Artikel 12 - Toetreding nieuwe partijen

1. In overeenstemming met alle Partijen kunnen anderen tijdens de looptijd van de Regio Deal Noordelijk Flevoland als nieuwe partijen toetreden tot deze deal.
2. Het schriftelijke verzoek tot toetreding met daarbij de concrete bijdrage aan de Regio Deal Noordelijk Flevoland wordt gericht aan LNV. LNV informeert Partijen en vraagt hen om instemming.
3. Zodra alle Partijen aan LNV kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot toetreding, ontvangt de toetredende partij de status van Partij van de Regio Deal Noordelijk Flevoland en gelden voor die partij de voor haar uit de deal voortvloeiende rechten en verplichtingen.
4. Het verzoek tot toetreding en de verklaringen tot instemming worden als bijlage aan de Regio Deal Noordelijk Flevoland gehecht.

Artikel 13 - Nakoming

Partijen komen overeen dat de nakoming van de afspraken van de Regio Deal niet in rechte afdwingbaar is.

Artikel 14 - Citeertitel

Deze Regio Deal kan worden aangehaald als Regio Deal Noordelijk Flevoland.

Artikel 15 - Inwerkingtreding

Deze Regio Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door alle Partijen en eindigt op 31 december 2025.

Artikel 16 - Openbaarmaking

1. Deze Regio Deal zal net als andere afgesloten Regio Deals openbaar worden gemaakt, waardoor anderen kennis kunnen nemen van de gesloten Regio Deals.
2. De Rijksoverheid rapporteert over de Regio Portefeuille, alsmede de hieruit voortvloeiende Regio Deals naar de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend,

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, mevrouw C. Schouten

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mevrouw K.H. Ollongren

De Minister van Infrastructuur en Water, mevrouw C. van Nieuwenhuizen

De Minister van Justitie en Veiligheid, de heer F.B.J. Grapperhaus

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de heer R. Knops

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat, mevrouw mr. dr. M.C.G. Keizer

Provincie Flevoland, namens deze, de heer L. Verbeek

Gemeente Urk, namens deze, de heer P.C. van Maaren

Gemeente Noordoostpolder, namens deze, de heer H.K. Bouman